

опозив изабраних представника и др. Основни изборни принципи и материја у вези са избором је регулисана бројним прописима: на првом месту уставним, али и другим која чине изборно законодавство. Онај део изборне материје који се уређује уставима је систематизован у различитим главама а најчешће у глави о слободама и правима грађана али се један део одредба о изборима налази и у главама које уређују организацију власти а пре свега питање избора представничких тела. Поред прописа који регулишу опште (централне) изборе, постоје и прописи који се примењују за избор локалних органа власти – локалне самоуправе и они су делом садржани у уставима али и посебним законима о избору локалних органа власти. И међу самим уставима појединих земаља постоје разлике у приступу (и обиму) регулисању изборне материје јер су у неким уставима садржане конкретне одредбе које прецизно регулишу бројна питања везана за изборе, док су се други устави ограничили на регулисање само основних изборних принципа, док је детаљно регулисање бројних питања препуштено изборним законима. Као што је речено, изборни поступак обухвата изборне фазе и радње које се тичу регулисања бројних питања – постојања и заштите бирачког права (уписа у бирачки списак и др.) расписивања избора, предлагања кандидата, избора органа за спровођење избора, само спровођење избора, расподеле мандата, попуне упражњених посланичких места и др.

1. ПОЈАМ И РАЗЛИЧИТИ ОБЛИЦИ БИРАЧКОГ ПРАВА

Право и најважније питање изборног система одн. избора представничких органа власти је питање бирачког права – његовог карактера и остваривања. Бирачко право је пре свега право грађанина да бира и да буде биран у представничка тела, да предлаже кандидате у ова тела и врши опозив изабраних представника. О самом појму (карактеру) бирачког права или-како се негде назива – права гласа постоје различита схватања и тумачења. Према поборницима теорије о народној суверености, бирање је израз народне суверености или чињенице да грађанин има део суверене власти коју сам врши или преко својих представника које бира и који му непосредно одговарају за свој рад. Дакле, ту је бирачко право једно лично право грађанина и као такво оригинално и неотуђиво као што је неотуђива и његова суверена воља која се не може отуђити или коначно пренети на другог.

Насупрот овом схватању и доктрини, постоји и оно друго, засновано на